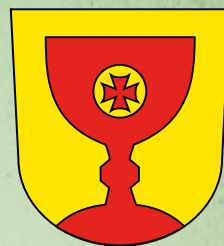

Eikä Jumalan lamppu ollut vielä sammunut 1. Sam 3:3

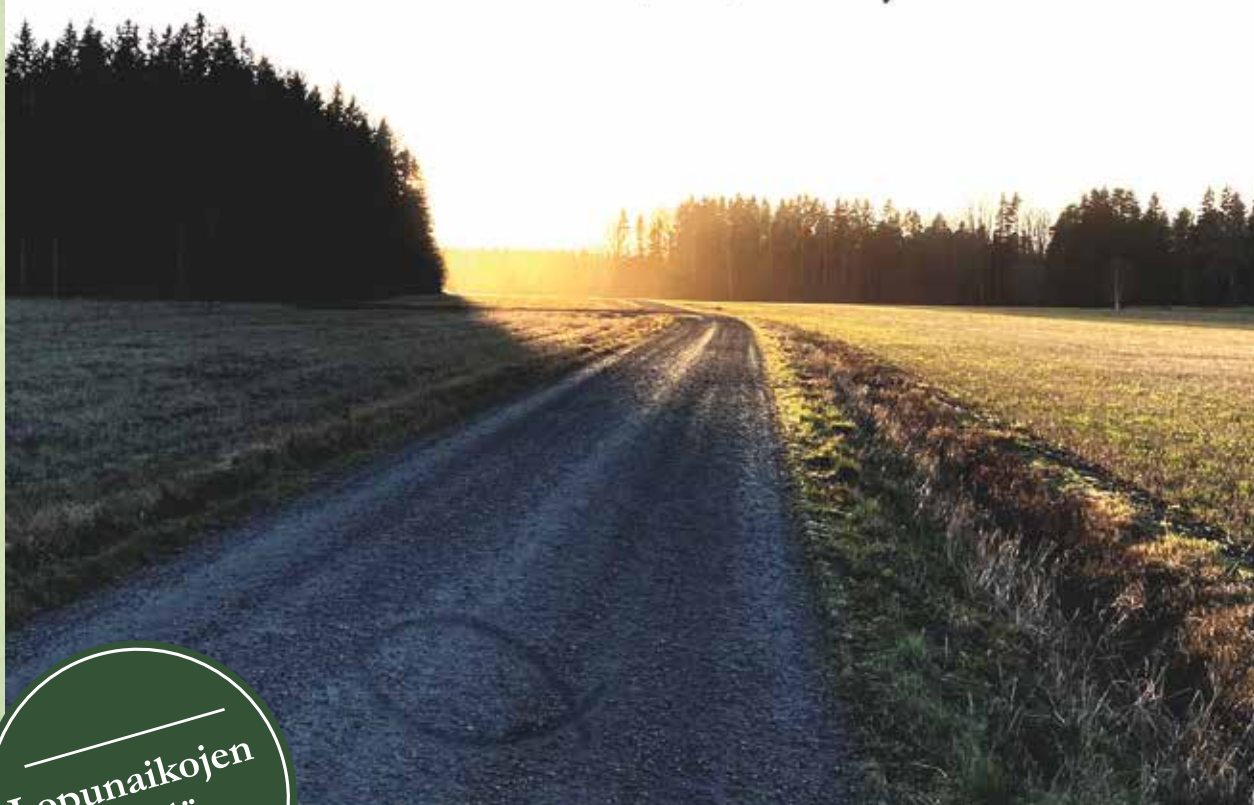
PYHÄKÖN LAMPPU

Helgedomens Lampa 1 / 2023

Hän, joka näitä todistaa, sanoo: "Totisesti, minä tulen pian."

Amen, tule, Herra Jeesus! (Mat. 22,20)

Lopunaikojen
äärellä

Lähetysnäkyjä ja
kirkon työaloja

Kuka on
Antikristus?

PUHUTAAN KUITENKIN JEESUKSESTA

☞ JOEL KEROSUO

Hyvää armon vuotta 2023! Vuoden ensimmäisessä Pyhäkön lampussa kuljetaan lopunajan tunnelmissa. Muistan, kun armeijassa ollessani varusmiehille jaettiin pienet Gideonin Uudet testamentit ja yllätyksekseni monet innostuivat niitä myös lukemaan. Monet myös kysyivät, mistä Raamatun lukeminen kannattaa aloittaa. Neuvoin aloittamaan lukemisen Johanneksen evankeliumista. Sen voisi kolata aluksi vaikka useampaan kertaan. Jonkun ajan päästä saattoi havaita, että Johannesta oli kyllä luettu, mutta evankeliumi ei ollut ihan niin suosittu. Sen sijaan Ilmestyskirja oli saavuttanut vankan suosion tuvasamme. Siksi muiden varusmiesten kysymykset aloittelevalle teologian opiskelijalle saattoivat olla seuraavanlaisia: ”Kerosuo, voitko kertoa meille pedon merkistä? Mitä lohikäärmeellä tarkoitetaan? Onko vitsauksia jo tullut? En tajua tuota hevosjuttua! Kerosuo, kerro meille pedoista! Kerosuo, koska tulee loppu?”

Ilmestyskirjaa, tätä ihmisiä syvästi kiehtovaa kirjettä, lähestytään joskus toisaalta jännityksen huumassa, toisaalta pelolla. Joskus suurimmiksi kysymyksiksi nousevat jännittävät ja mystisen tuntuiset kertomukset vihan maljoista ja lopun ajan yksityiskohdistista. Kristilliset kirjakaupatkin ovat pullollaan toinen toistaan hämmentävämpiä opuksia, joissa tällaiset kysymykset nostetaan keskiöön. Usein näissä kirjoissa tuntuu kuitenkin vahvana astian maku ja vallitseva tilanne.

Ilmestyskirjan keskus ei kuitenkaan ole toinen toistaan pelottavimmissa pedoissa, vaan sen päähenkilö on valtaistuimella istuva, ristiinnaulittu Kristus, teurastettu karitsa. Lopulta valtaa

kantaa heikonnäköinen karitsa ja pelottavankin näköiset pedot joutuvat väistymään. Toivottavasti tämä viesti olisi voinut välittyä myös varusmiehille Ilmestyskirjan syövereissä. Ilmestyskirjassakin puhutaan siis ennen kaikkea Jeesuksesta.

Vuoden toisessa numerossa on tarkoitus puolestaan nostaa esiin teemoja, jotka sivuavat kirkon suhdetta yhteiskuntaan. Elämmehän myös vaalivuotta. Joskus kristittyjen lopunajallinen odotus nähdään jonkinlaisena pakona ajasta ja sen kysymyksistä. Tämä puolestaan saisi aikaan sen, ettei haluta osallistua yhteiskunnan elämänpiiriin. Ehkä näin on joskus ollutkin.

Toisinaan taas on painotettu kirkon roolia yhteiskunnallisena keskustelijana, joka yrittää vaikuttaa sen rakentamiseen. Niin sanotussa vapautuksen teologiassa evankeliumin keskeinen sisältö on vapautuminen erilaisen sarron ja epäoikeudenmukaisten rakenteiden alta. On totta, ettei Jeesus halua puhua vain tuonpuoleisesta, vaan myös tämän maailman olojen parantamisesta. Ajattelen, että todelliseen kristinuskoon sisältyy aina kapina ihmistä sortavien rakenteiden korjaamiseksi. Monissa asioissa kristityt voivatkin tietenkään löytää yhteyden erilaisten ”maailmanparantajien” kanssa. Molempia yhdistää eteenpäin kurrottautuminen. Molemmat odottavat parempaa valtakuntaa. Vaarana on kuitenkin kristinuskon kaiventuminen. Puhuttaisiinko kuitenkin Jeesuksesta?

Sellainen kirkollisuus, joka haluaa tehdä hyvää, mutta kadottaa käsityksen Jumalan antamasta perustasta, on aina altis hyvän vääristymiselle. Aikamme erilaiset maailmanparannusvisiot ja kristinuskon lapeudentyö tulevat

usein lähelle toisiaan, mutta siinä missä humanismi ankkuroituu ihmiseen ja omaan aikaan, kristinuskoko katsoo asiaa ajattomuuden näkökulmasta. Ihmisarvon perustana ei ole ihmisen vaihtuvat näkemykset, vaan Jumalan luomistyö, jossa ihmiselle annetaan arvo, asema ja merkitys. Kun humanismi suuntaa kohti tuntematonta tulevaisuutta, kristinuskoko näkee tulevaisuuden kätketyn verhon takaa jo uuden Jerusalemin. Sille on annettu käyttöohjeet: Laista käsin se voi jo nyt maan päälle kaiken rosoisen keskellä olla rakentamassa Jumalan valtakuntaa, vaikka se tietää sen tulevan vasta kerran, kun Kristus ilmestyy.

Vaikka odotamme viimeistä päivää, meitä ei kehoteta olemaan toimettonia maailman ongelmien korjaamisessa tai yhteiskunnallisten asioiden hoitamisessa. Omalta paikaltamme maailmaa auttamaan me lähdemme aina kirkon saarnastuolin ja alttarin ääreltä. Ne pitävät meidät kiinni kaikkein olennaisimmissa, Kristuksen iankaikkisissa lahjoissa, jotka tulevat jo ajassa luoksemme ja kerran täytenä iankaikkisuuden verhon takana. Puhutaan siis Jeesuksesta.

LÄHETYSMATKAT KÄYNTIIN KORONATAUON JÄLKEEN

≡ TOIMITUS

📷 KALLE VÄÄTÄISEN ARKISTO

Viime vuosien pandemia-aika toi omat haasteensa myös Lähetyshiippakunnan ulkolähetystyöhön Keniassa. Marras-joulukuun vaihteessa koronan vuoksi tauolla ollut opetusseminaaritoiminta sai kuitenkin jatkoa, kun pastori Kalle Väätäinen matkusti Kuopiosta Keniaan Lutheran Heritage Foundationin vieraaksi. Matkan tarkoitus oli opettaa paikallisia pastoreita ja evankelisteja luterilaisesta liturgiasta.

Opetusmatkan aikana järjestettiin kaksi seminaaria. Ne olivat osa Lutheran Heritage Foundationin koulutusarjaa, jossa eri hiippakuntien edustajia koulutetaan opettamaan luterilaisen tunnustuksen keskeisiä asioita oman hiippakuntansa muille työntekijöille. Ensimmäinen seminaari, johon osallistujat saapuivat Keniasta ja Tansaniasta, toteutettiin Kenian pääkaupunki Nairobissa. Toinen seminaari järjestettiin maasaialueella, Lenkishonisassa, kahden tunnin ajomatkan päässä Nairobista.

Yksinkertainen, vapauttava sanoma Kristuksesta on välttämätön Afrikan kirkkojen keskuudessa, jossa teot, ihmiset ja profetiat nostetaan liian usein uskon keskiöön.

– Luentojeni pääviesti oli, että liturgia ei ole ihmisten seremonia, vaan se on Jeesuksen armotekoja meidän syntisten

ihmisten keskellä, Väätäinen summaa ja jatkaa:

– Kun Isä näki langenneen ihmiskunnan hädän, hän lähetti Poikansa suorittamaan ensimmäisen liturgian. Jeesus eli puolestamme Marian kohdusta alkaen pyhän ja puhtaan elämän. Hän otti syntimme päällensä ja kärsi Golgatan ristillä sovituskouluksen. Hänen ylönousemuksensa vahvistettiin, että uhri oli riittävä ja että hän täytti kaiken, mitä Jumala meiltä ihmisiltä vaatii.

Opetusseminaarien keskeisenä sisältönä oli syventää pastoreiden ja evankelistojen ymmärrystä luterilaisesta liturgiasta. Luennoissa käsiteltiin liturgian eri osien merkitystä ja eroja muiden kirkkokuntien opetukseen verrattuna. Luennoilla tutkittiin myös liturgian eri vaiheita ja Kristuksen ar-

mon näkemistä niissä.

Opetusmatkalla mukana ollut Leena Simojoki piti merkittävänä, että seminaarien aikana eri hiippakunnissa, kirkoissa ja jopa eri maissa toimivien pastorien ja evankelistojen välille syntyi keskinäinen yhteys. Simojosta oli upeaa nähdä, miten osallistujien keskuudessa syttyi uusi palo ja into liturgiaa kohtaan:

– Kallea pyydettiin joka päivä jatkamaan opetustaan aina iltamyöhään asti, Leena kertoo. Väätäisen luentojen anti onkin saanut jo olla vaikuttamassa ehtoolliskäytäntöihin useassa seurakunnassa.

Jos Jumala suo, Lähetyshiippakunta lähettää pastoreita opetusmatkalle Keniaan myös alkaneen vuoden aikana. Valmistelut matkojen järjestämiseksi ovat jo käynnissä.

Sisällys 1/2023

- 2 *Pubutaan kuitenkin Jeesuksesta*
- 3 *Lähetysmatkat käyntiin koronatauon jälkeen*
- 4 *Elämäntehtävänä ilosanomapiiri*
- 6 *Kirkkokabneilla tukea eri työaloille*
- 8 *Yksinkertaiset lopun ajat*

- 10 *Kuka on Antikristus?*
- 12 *Krisi äterkomst – en luthersk undervisning*
- 14 *Englannin evankelisluterilainen kirkko – haastattelussa puheenjohtaja George Samiec*
- 16 *Hartaus Jes. 65:17*

ELÄMÄNTEHTÄVÄNÄ ILOSANOMAPIIRI

✍️ SINIKKA TURPELA

📷 MAILIS JANATUISEN ARKISTO

Mitä yhteistä on Japanilla, Sudanilla, Kenialla, Espanjan Aurinkorannikolla, Qatarilla, Yangonilla, Pokharalla, Dhakalla, Noogalla, Garo-kylällä, Katmandulla, hengenvaaralla, nenästä vuotavalla mustalla saastemönjällä, vatsataudeilla ja kirpuilla? Nämä kaikki liittyvät Mailis Janatuisen ilosanomapiirimatkoihin.

Evankeliumin julistaminen on Mailikselle tärkeintä elämässä. Tästä syystä hän on ollut lähetystyössä ja matkustelee vielä eläkeläisenäkin paljon opettaen Raamattua ja ilosanomapiirin vetämistä. Haastattelinkin Mailista hänen elämäntyöstään ja tällä hetkellä käynnissä olevista projekteista.

ILOSANOMAPIIRI SYNTYI JAPANISSA

– Sydämeni on puoliksi japanilainen. Siellä minulla oli monta rakasta seurakuntaa, läheistä työtoveria ja ihanaa ystävää, muistelee Mailis, joka työskenteli Lähetysyhdistys Kylväjän lähettinä Japanissa 22 vuotta.

Vuime vuonna ilmestyi Mailiksen ensimmäinen äänikirja, joka on koottu hänen päiväkirjamerkinnöistään.

Ilosanomapiiriä Mailis alkoi kehittää 1980-luvulla. Idean hän sai Japanin opiskelijatyössä käytettyä evankelioivasta raamattupiiristä. Ilosanomapiiristä tuli melko pitkälle samankaltainen, mutta siinä on aina ristin sanoma mukana. Tärkeää on, ettei vetäjä luennoi, vaan esittää osanottajille kysymyksiä evankeliumiteksteistä. Keskustelun kuluessa teksti alkaa elää aivan ihmeellisellä tavalla.

– Olen hyvin kiitollinen siitä, että opin Japanissa kysymyksiin pohjautuvan raamattupiirin mallin ja että ilosanomapiiristä tuli sitten elämäntyöni, Mailis toteaa.

KAIKKEEN MAAILMAAN

Jo 25 vuoden ajan Mailista on kutsuttu eri puolille maailmaa – pääasiassa Aasiaan ja Afrikkaan – kouluttamaan ilosanomapiirin vetäjiä ja opettamaan raamattukouluissa. Useimmiten matkat ovat olleet suuria seikkailuja. Evankeliumin viejä ei ole aina välttynyt vaaroilta, sairauksilta, aikataulujen pettämisiltä tai kieliongelmilta. Matkat Aasiaan ja Afrikkaan ovat olleet Mailikselle päitsi seikkailuja, myös kärsivällisyyden koulua. Haasteista huolimatta työ ollut tuloksellista, sillä tähän mennessä ilosanomapiirikysymyksiä on käännetty 32 kielelle.

– Ilosanomapiiri on erittäin hyvä tapa tavoittaa ei-kristittyjä ihmisiä, päättelee Mailis kokemustensa pohjalta.

Vuoden 2022 syksyllä Ilosanomapiirin Ystävät ry julkaisi kokeilumielessä Mailiksen matkoista kertovan äänikirjan podcastina. *Ilosanomapiiri kiertää Aasiaa* on ensimmäisiä kristillisiä äänikirjoja Suomessa. Se on vapaasti kuunneltavissa Spotify-palvelussa. Mahdollisesti kirjalle seuraa jatkoa; onhan Mailis tehnyt ilosanomamatkoja myös Afrikkaan ja Venäjälle.

Suomessa ilosanomapiiriä on käytetty seurakunnissa, järjestöissä ja opiskelijatyössä. Syksyllä 2022 pidettiin Suomen Raamattuopistolla ilosanomapiirin vetäjäkurssi. Vastaava kurssi järjestettäneen myös kevätkaudella 2023. Suomessa ilosanomapiirin nettisivuilla vierailaan noin 150 kertaa päivässä.

PIIREJÄ RADIO PATMOKSEN AALLOILLA

Radio Patmos lähettää perjantaisin klo 19 ja sunnuntaisin klo 9 ilosanomapiirin kyseisen sunnuntain evankeliumitekstistä. Piirissä seurataan siis kirkkovuoden kulkua. Lisäksi Patmos radioi Vanhan testamentin kirjoihin perustuvaa raamattupiiriä torstaisin klo 20.

– Näiden piirien uudet kysymykset minun on ensin rustattava, sitten testattava omassa raamattupiirissäni ja sen jälkeen korjattava vielä kerran. Vietän paljon aikaa raamattupiirikysymysten parissa.

Radioiduista piireistä tulee hyvin paljon myönteistä palautetta. Studioon kokoontuu aina kuuden hengen tiimi keskustelemaan tekstistä. Moni seuraa raamattupiirejä radiosta, koska ei voi elämäntilanteensa vuoksi osallistua mihinkään muuhun raamattupiiriin.

KIRJAT HOUKUTTIMINA RAAMATTUUN

Mailiksen ensimmäinen kirja, *Koulu ja kirsikankukka*, julkaistiin vuonna 1978. Silloinen Suomen Ev.lut. Opiskelija- ja Koululaislähetys ry:n (OPKO:n) pääsihteeri Raimo Mäkelä ehdotti, että Mailis kirjoittaisi kirjan Japanista lähettämiensä vauhdikkaiden ystäväkirjeiden pohjalta. Ensimmäisen Japanin-vuotensa Mailis näet toimi Japanin suomalaisen koulun opettajana. Tämä kirja löytyy nyt e-kirjana Amazonista.

– Yhteensä olen kirjoittanut pit-

kälti toistakymmentä kirjaa. Useimmat niistä kertovat jonkin Raamatun henkilön elämästä. Jobista kertovan kirjan *Ja Herra otti* olen kirjoittanut sydänverelläni. Sen vuoksi se on minulle itselleni läheisin kirja. Se sisältää sen todellisen lohdutuksen, jonka aikanaan suuressa surussani Jumalalta sain.

Ja Herra otti on tähän mennessä käännetty japaniksi, venäjäksi, norjaksi, ruotsiksi ja saksaksi. Kuluvana vuonna ilmestyy puolestaan uusi kirja *Kaksi Johannesta*. Se kertoo Johannes Kastajasta ja opetuslapsi Johannesesta. Mahdollisesti osa Mailiksen teoksista ilmestyy myöhemmin myös äänikirjoina.

Jos vain voimia riittää, Mailis haluaisi vielä kirjoittaa muutamista Raamatun henkilöistä. Tähän mennessä häneltä on ilmestynyt uusi kirja joka toinen vuosi.

– Toivon, että julistukseni, ilosanomapiirieni ja kirjojeni kautta ihmisille syntyisi rakkaus Raamattuun ja että he ymmärtäisivät, kuinka ihana kirja se on, Mailis kertoo.

SITOUTUMINEN LÄHETYS- HIIPPAKUNTAAN

Mailis muistaa pastori Jari Kekäleen puhuneen jo 1990-luvulla, että opiskelijat tarvitsisivat itselleen elävän seurakunnan. Jari ja Mailis olivat silloin molemmat töissä OPKO:ssa.

– Kun Jari yhä uudelleen muistutti asiasta, aloin rukoilla Jumalalta tällaisen yhteisön syntymistä. Niinpä tulin rukoilleeksi Lähetyshiippakunnan puolesta jo monta vuotta ennen kuin se syntyi. Tulin mukaan pian sen jälkeen, kun Lähetyshiippakunta perustettiin.

Pyhän Markuksen seurakunnan jäseneksi Mailis liittyi jäädessään eläkkeelle. Hänen vastuullaan on Lähetyshiippakunnan valtakunnallinen naistyö. Tätä työtä hän on luotsannut kahdeksan vuotta

ja aikoo jatkaa vielä puolentoista vuoden ajan, jolloin täyttää 75 vuotta.

VAPAHTAJAN JOHDATUKSESSA

Korona-aikana Mailiksella oli mahdollisuus käydä lävitse kaikki päiväkirjansa. Niitä on kertynyt satakunta kappaletta.

– Jotenkin ihmisen pitää reflektoida elämäänsä. Koska minulla ei ole ollut kotona puhekumppania, jolle voisin kertoa asioistani, olen pitänyt päiväkirjaa. Kun korona-aikaan tulin lukeneeksi päiväkirjani, sain kokonaiskuvan elämästäni, Mailis muistelee.

Luku-urakan myötä Mailikselle hahmottui, miten Jumalan armo, apu ja johdatus olivat ilmenneet hänen elämässään. Hän kertookin tulleen päiväkirjoja lukiessaan hyvin kiitolliseksi juuri siitä elämästä, jonka hän on Jeesukselta saanut. Mailiksen elämä ei kuitenkaan ole ollut pelkkiä onnistumisia ja aikaansaannoksia:

– Suurin suruni on se, että elämänsäni on niin paljon syntejä, joita en ole pystynyt voittamaan. Olisin halunnut osoittaa rakkautta lähimmäisilleni, mutta usein olen täydellisesti epäonnistunut tässä pyrkimyksessäni ja kilvoituksessa ylipäänsä. Mutta tätä taustaa vasten Jeesuksen uskollisuus ja armollisuus saavat sydämeni täyttämään kiitollisuudesta.

Jeesus on Mailiksen paras ystävä, koska hän on luvannut olla syntisten ystävä. Mailis kokee saaneensa elää Vapahtajan johdatuksessa.

– En osaa sanoa, mikä tehtävä elämässäni olisi ollut se kaikkien tärkein, Mailis pohtii. Olen tehnyt niitä tehtäviä, joita Herra eteeni tuonut. Mutta Japanin lähetystyössä oli kyllä oma erityinen hohtonsa, koska sain julistaa siellä ihmisille, jotka eivät olleet koskaan kuulleet Jeesuksesta. Myös hengellisenä äitinä toimiminen on ollut tärkeää, sekä Suomessa että Japanissa.

Lähetysmatkoillaan Mailis on kokenut monenlaista. Tässä hän on Katmandussa rasbin kyydissä.

KIRKKOKAHVEILLA TUKEA ERI TYÖALOILLE

≡ TOIMITUS

📷 LHPK JA KARI PUUSTINEN

Lähetyshiippakunnassa toimii useita työaloja, jotka ovat tärkeä osa kirkkomme yhteistä työtä. Niiden toiminta ulottuu kosketamaan jokaista seurakuntaamme sekä luterilaisesta uskosta kiinnostuneita henkilöitä niiden ulkopuolella, niin Suomessa kuin ulkomailla.

Viime syksynä Lähetyshiippakunnan hiippakuntaneuvosto päätti suositella, että vuodesta 2023 lähtien seurakunnissa kerättäisiin kirkkokahveilla kolehteja eri työalojen tukemiseksi. Näin työalojen monipuolinen toiminta sekä kunkin alan ajankohtaiset asiat tulisivat seurakunnissa tutummiksi ja tuetuiksi. Hiippakuntaneuvosto ehdottaa, että keräyskohteet vaihtelisivat kuukausittain seuraavasti:

TAMMIKUU: MEDIATYÖ

Lähetyshiippakunnan tuottama Luterilainen.net -sivusto palvelee opetustarkoituksissa ja tavoittavan työn välineenä. Kyseinen internet-sivusto levittää tunnustuksellista luterilaisuutta Suomessa. Se tarjoaa laadukkaita, Raamattuun ja luterilaiseen tunnustukseen nojautuvia artikkeleita luettavaksi. Lisäksi sivustolla julkaistaan kirja-arvosteluja ja ylläpidetään kirkkovuosikalenteria. Kysy papilta -paltan kautta kuka tahansa voi esittää kysymyksiä ja lukea muiden saamia vastauksia.

Studio Krypta on Lähetyshiippakunnan keskusteluohjelma. Se tuottaa videoituja luterilaisia keskusteluja opetusohjelmia, jotka julkaistaan YouTube -sivustolla. Studio Krypta nostaa esiin ajankohtaisia asioita kiistanalaisia aiheita pelkäämättä. Se tart-

LUTERILAINEN.NET

tuu uskonkysymyksiin häpeilemättä Raamatun ja luterilaisen tunnustuksen pohjalta, mutta valottaa niitä monesta näkökulmasta. Se tuo myös tavallisten seurakuntalaisten elämän tärkeimmät ja kipeimmätkin aiheet lähelle.

Lähetyshiippakunnan kotisivuilta www.lhpk.fi löytyy ajankohtaista tietoa Lähetyshiippakunnan toiminnasta. Siellä voi myös kuunnella seurakunnissa pidettyjä saarnoja ja lukea Pyhäkön lamppu -lehteä. Lisäksi Lähetyshiippakunnan messuja striimataan Lähetyshiippakunnan omalle YouTube-kanavalle.

HELMIKUU JA MARRASKUU: LAPSI- JA VARHAISNUORISOTYÖ

Lähetyshiippakunnan seurakunnat tarjoavat lapsille ja varhaisnuorille suunnattua toimintaa kunkin seurakunnan ikärakenteen ja vastuunkantajien resurssien mukaisesti. Lapset huomioidaan messussa järjestämällä pyhäkouluja, joissa heille on omaa, ikätasoaista opetusta saarnan aikana. Messujen lisäksi varhaisnuorille järjestetään seurakunnissa omaa toimintaa. Tarjolla on innostavaa opetusta ja yhteistä tekemistä ikätovereiden kanssa. Toimintamuotoja voivat olla vaikkapa kouluikäisten toiminnalliset illat, varhaisnuorten raamattupiirit, perhetapahtumat ja minileirit. Kaikessa toiminnassa pyritään tarjoamaan kasvavalle varhaisnuorelle turvallinen ja hänen tarpeisiinsa vastaava ympäristö, jossa hän saa kasvaa yhdessä muiden uskovien ikätovereiden kanssa, osana seurakuntaa.

Lisäksi Lähetyshiippakunnalla on ikäkausittain suunnattuja alueellisia ja valtakunnallisia tapahtumia ja leirejä, kuten vuosittainen Sinut on kutsuttu -tapahtuma lokakuussa. Lähetyshiippakunnan lapsi- ja varhaisnuorisotyötä toteuttaa, kehittää ja koordinoi hiippakuntaneuvoston asettama kasvatustyön toimikunta.

MAALISKUU JA SYYSKUU: LÄHETYSTYÖ

Lähetyshiippakunta tekee ja tukee lähetystyötä sekä kotimaassa että ulkomailla. Työ perustuu Kristuksen käskyyn mennä kaikkeen maailman ja tehdä opetuslapsia kastamalla Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen ja opettamalla heitä (Matt.28:18–20). Lähetystyön perustehtävä onkin evankeliumin julistaminen ja opetus, joka tähtää luterilaisten seurakuntien syntymiseen ja vahvistumiseen.

Yhteistyössä Lutheran Heritage Foundationin kanssa Lähetyshiippakunta tukee luterilaisen kirjallisuuden kääntämistä, painattamista ja opettamista Keniassa. Työt toteuttavat pastori Tuomo Simojoki Leena-vaimonsa kanssa. Lisäksi Lähetyshiippakunta avustaa Kambodžassa asuvien, Jarai-kansaan kuuluvien teologian opiskelijoiden koulutusta sekä tukee Kenian evankelis-luterilaisen kirkon Matongon seminaarissa opiskelevien elämää. Lähetyshiippakunta osallistuu seminaarin työhön myös lähettämällä sinne pastoreita pitämään opetusseminaareja.

Lähetyshiippakunnan ulkolähetystyötä koordinoi lähetysneuvosto. Lähetystyön koordinaattori vastaa lähetystyön tiedottamisesta seurakuntiin. Seurakunnissa lähetysvastaavat pitävät esillä ulkolähetystyötä.

HUHTIKUU: NUORISOTYÖ

Lähetyshiippakunnan nuorisotyö tarjoaa nuorille ikätasoista opetusta ja mahdollisuuden tavata muita kristittyjä nuoria. Työ sisältää nuorten tapahtumia, leirejä, vastuunkantajakoulutusta ja verkossa tehtävää työtä.

Lähetyshiippakunnan nuorisotyötä organisoii nuorisotyön koordinaattori ja kasvatustyön toimikunta yhteistyössä nuorisotyöstä vastaavien pastoreiden kanssa. Nuorista kootut tiimit – verkkotyön tiimi, projektitiimi sekä kansainvälinen tiimi – toteuttavat omalta osaltaan nuorisotyötä. Tavoitteena on, että jatkossa nuorisotyötä järjestettäisiin nykyistä enemmän rovastikunnallisella tasolla.

Nuorten tapahtumista suurin on vuosittain järjestettävä ”Sinut on kutsuttu” -tapahtuma. Leirejä järjestetään useita vuosittain, esimerkiksi loppiaisenä ja kesällä, Kesäjuhlaa edeltävinä päivinä. Zoomin välityksellä pidettävään etänuorteniltoihin nuori voi osallistua mistä päin maailmaa tahansa. Nuorten toiminnasta viestitään Instagramissa lhpknuret -kanavalla. Lisäksi monissa seurakunnissa järjestetään omaa nuorten toimintaa.

TOUKOKUU: KESÄJUHLA

Lähetyshiippakunta järjestää Kesäjuhlan Loimaan evankelisella kansanopistolla 4.-6. elokuuta 2023. Juhlien tee-

ma on ”Hän toi minut avaraan paikkaan” (Ps. 18:20). Kesäjuhla kokoaa kaikenikäistä juhlakansaa yhteen niin juhla-alueelle kuin YouTuben suorien lähetysten ääreen. Juhlan valmistelusta vastaa siihen kutsuttu johtoryhmä ja vastuutiimit yhdessä hiippakunnan kanslian kanssa. Mukaan kutsutaan esirukoilijoita, osallistujia sekä vastuunkantajia erilaisiin tehtäviin.

ELOKUU: SUOMEN LUTERILAINEN PASTORAALI-INSTITUUTTI

Suomen luterilainen pastoraali-instituutti (SUPI) järjestää pappiskoulutusta, jossa pappisvihkimystä harkitsevat opiskelijat perehtyvät luterilaisen teologian ja seurakuntatyön käytännön kysymyksiin sekä suorittavat seurakuntaharjoittelun hiippakunnan seurakunnissa. Parhailaan on käynnissä tammikuussa 2021 käynnistynyt kurssi. Pastoraali-instituutin opettajina toimii Lähetyshiippakunnan piispa sekä joukko pastoreita. Lisäksi instituutti kouluttaa ja perehdyttää tarvittaessa Lähetyshiippakunnan pappiskollegion jäsenyyttä hakevia pappeja.

Pastoraali-instituutti tukee myös pastoreidensa teologisia jatko-opintoja. Parhailaan kolme työntekijää on suorittamassa Master of Sacred Theology- tutkintoa Församlingsfakultetenissa, joka sijaitsee Ruotsissa, Göteborgissa. Koulutus järjes-

tetään yhteistyössä Yhdysvaltojen Fort Waynessa toimivan Concordia Theological Seminary -oppilaitoksen kanssa.

LOKAKUU: RIPPIKOULU- JA NUORISOTYÖ

Lähetyshiippakunnan käynnissä oleva rippikoulu alkoi marraskuussa Uskonpuhdistuksen muistopäivänä. Aloituksen jälkeen rippikoulu on jatkunut seurakuntajaksolla. Kuluvan kevään aikana rippikoululaiset tutustuvat kristinuskon perusteisiin seurakuntansa pastorin johdolla. He myös kokoontuvat valtakunnallisiin ”verkkomitteihin”. Seurakuntajaksoon sisältyy myös seurakuntien tai rovastikuntien järjestämiä nuorteniltoja ja tapahtumia.

Rippikoulu huipentuu 11 vuorokauden mittaiseen rippileiriin Loimaan Mustajärvellä 5.–16. kesäkuuta 2023. Rippikoulun päättävä konfirmaatio antaa nuorelle oikeuden käydä itsenäisesti ehtoollisella ja toimia kummina.

Rippikoululaisten ja rippikoulun opettajien lisäksi leireille osallistuu joukko isosia. Lähetyshiippakunnan isoskoulutuksessa rippikoulun käyneet nuoret ottavat haltuun isosen perustaitoja. Koulutuksen myötä he saavat mahdollisuuden harjoitella ja toteuttaa oppimiaan taitoja erilaisilla leireillä. Isosia tarvitaan rippileirien lisäksi lasten- ja varhaisnuorten leireillä.

Kirkkokahvikoledeilla tuetaan muun muassa Lähetyshiippakunnan pastorien kouluttamista, mediatyötä ja vuotuisia kesäjuhlia.

YKSINKERTAISET LOPUN AJAT

JUUSO MÄKINEN (TEKSTI & KAAVIO)

WIKIMEDIA COMMONS

Lähetysliikkeen julkaisi ke-säjuhilla 2022 kirjani *Autuas toivo – Raamatun opetus lopun ajoista*. Pyrin antamaan kirjassa kokonaiskuvan lopun aikoja koskevas-ta Raamatun opetuksesta. Yksi kir-jan kantavista ajatuksista on, että Py-hän Raamatun oppi on yksinkertaista. Näin on myös lopun aikojen suhteen.

VANHA TESTAMENTTI ENNUSTAA MESSIAASTA

Jumala on maailman Luoja. Hän aset-ti ihmisen luomakuntansa talouden-hoitajaksi. Perkele vietti Aadamin ja Eevan syntiin, minkä seurauksena he kuoleamalla kuolivat. He, kaikki hei-dän jälkeläisensä ja koko luomakun-ta joutuivat synnin, katoavaisuuden, kuoleman ja Saatanan valtaan. Her-ra kuitenkin lupasi lähettää Vaimon Siemenen, joka murskaisi käärmeen pään. (1. Moos. 1–3) Vanhan testa-mentin ennustukset tarkentavat ku-vaa Messiaasta, joka murskaisi Pahan vallan. Koska Messiaan molemmat tulemiset olivat vielä tulevaisuudessa, Vanhan testamentin ennustukset nä-kivät Messiaan tulemiset ”putkeen”, toisiinsa kietoutuneina.

LOPUN AJAT OVAT ALKANEET KRISTUKSESSA

Johannes Kastaja ja Jeesus Kristus julistivat: ”Tehkää parannus, sillä tai-

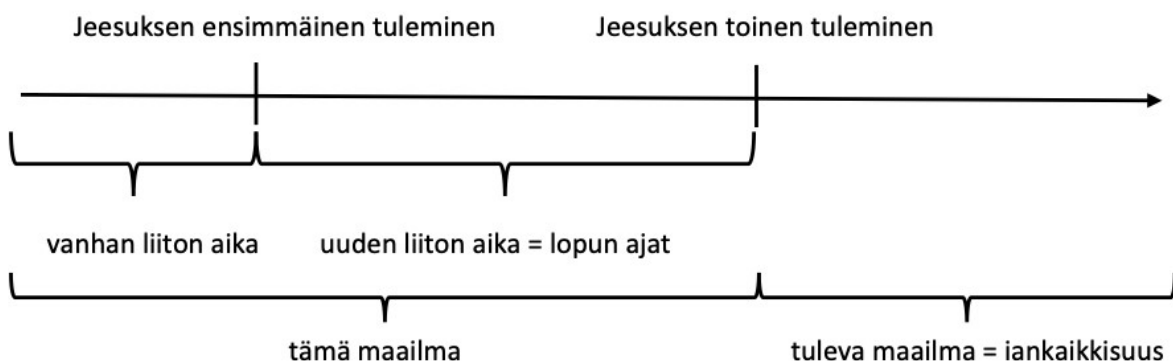
vasten valtakunta on tullut lähelle!” (Matt. 3:2, 4:17) Kristuksen julistuk-sessa ja ihmeteoissa tuleva maailma eli iankaikkinen elämä on murtautunut tämän katoavan maailman keskelle (Matt. 12:28). Hän kukisti kuollessaan synnin, kuoleman ja Perkeleen vallan ja nousi ”kuolleiden ylösnousemuk-sen esikoisena” (Apt. 26:23). Kristuk-sessa kuolleiden ylösnousemus on jo alkanut. Hän tekee syntisiä osallisiksi ”tulevan maailman voimista” (Hepr. 6:5). Tämä tapahtuu evankeliumin (2. Tim. 1:9–10), kasteen (Room. 6:1–14), synninpäästön (Matt. 18:18) ja ehtoollisen kautta (Joh. 6:47–58). Uskova on Kristuksessa uusi luomus, tulevan maailman lapsi (2. Kor. 5:17). Siksi hän ei saa elää tämän maailman himojen mukaan, vaan eläköön uutta elämää Kristuksessa, Pyhän Hengen voimasta (Kol. 3).

Kuitenkaan Jumalan valtakunta ei ole vielä ”ilmestynyt” (Luuk. 19:11). Se vaikuttaa ristin alle kätkeytyneä, kuten vertaukset hapatteesta ja peltoon kätkeytystä aarteesta osoittavat (Matt. 13:33, 45–46). Jeesus tuli ensimmäisen kerran lihaan ja alhaisuudessa ”maailman aikojen lopulla”. Hän tulee vie-lä toisen kerran kirkkaudessa. (Hepr. 9:26–28) Koska Kristus on tuonut Ju-malan valtakunnan ja tämä maailma on katoamassa, Hänen ensimmäinen tulemisensa ja Pyhän Hengen vuodat-taminen tapahtuivat ”aikojen lopulla”

ja aloittivat lopun ajat (1. Piet. 1:20; Apt. 2:17). Jo ensimmäiset kristilliset seurakunnat elivät ”maailman aikojen loppukautta” ja ”viimeistä aikaa” (1. Kor. 10:11; 1. Joh. 2:18). Koko uuden liiton aika on lopun aikaa, maailman-historian viimeistä vaihetta ennen Kristuksen paluuta.

ÖLJYMÄEN PUHE LOPUN AIKOJEN OPETUKSENA

Öljymäen puheessaan Jeesus antoi selväsanaisen, yhtenäisen opetuksen lopun ajoista (Matt. 24–25). Raamat-tua tulee lukea sen selvien kohtien valossa. Siksi Öljymäen puhe täytyy ottaa lopun aikoja koskevan käsityk-semme lähtökohdaksi. Jeesus vasta-si puheellaan opetuslasten kysymyk-seen, milloin Jeesuksen ilmoittama temppelein tuho tapahtuisi. Herran vastaus kuului: ”Totisesti minä sa-non teille: tämä sukupolvi ei katoa, ennen kuin kaikki nämä tapahtuvat.” (Matt. 24:34) Jeesus kuvaa Öljymä-en puheessa siis ennen kaikkea aikaa kärsimyksensä ja ylösnousemuksensa pääsiäisestä vuonna 30 jKr. Jerusale-min tuhoon vuonna 70 jKr. Vuonna 62 juutalaiset surmasivat Jerusalemis-sa Herran veljen Jaakobin. Vuonna 64 keisari Nero aloitti Rooman kau-pungissa ensimmäisen järjestelmälli-sen kristittyjen vainon. Vuosina 66–73 käytiin juutalaissota, jonka aikana

Rooman valtakunta syöksyi sisällissotaan. Juudeassa sota huipentui Jerusalemin piiritykseen keväällä ja kesällä 70. Roomalaiset valloittivat kaupungin ja polttivat Herran temppelin. Jeesuksen ilmoitus oli käynyt toteen.

Öljymäen puhe jakaantuu kolmeen osaan. Ensiksi Jeesus kuvaa ”synnytystuskien alkua” (Matt. 24:4–14), sillä maailma syntyy uudesti Ihmisen Pojan istuutuessa kirkkautensa valtaistuimelle (Matt. 19:28). Synnytystuskat voivat välillä laantuakin mutta voimistuvat loppua kohti. Synnytystuskia leimaa eksytys, väärät kristukset ja väärät profeetat, kristittyjen raju vaino, lupumus, laittomuuden pääsy valtaan ja rakkauden kylmeneminen sekä sodat, sanomat sodista, kapinat, nälänhätä, maanjäristykset, kulkutaudit, pelottavat näyt ja suuret merkit. ”Mutta joka pysyy vahvana loppuun asti, se pelastuu. Ja tämä valtakunnan evankeliumi pitää saarnattaman kaikessa maailmassa, todistukseksi kaikille kansoille; ja sitten tulee loppu.” (Matt. 24:13–14)

Toiseksi Jeesus puhuu hävityksen kauhistuksesta ja Jerusalemin valtauksesta (Matt. 24:15–28). Syksyllä 66 roomalaiset piirittivät Jerusalemiä yhdeksän päivän ajan, mutta purkivat piirityksen. Juutalaiset sotilasryhmät tekivät temppelistä sotaleirin ja asettivat ylipapiksi Fannias-nimisen moukan, mikä oli pyhäinhäväistys. Nämä olivat Jerusalemin seurakunnalle merkkejä paeta. Seurakunta pakeni Pellanimiseen kaupunkiin Jordanin toiselle puolelle. ”Hävityksen kauhistuksen” on nähty viittaavan temppelin ja pappeuden häpäisemisen lisäksi Antikristukseen, laittomuuden ihmiseen, joka ilmestyy ennen Jeesuksen paluuta (2. Tess. 2:1–12). Kristuksen paluun edellä pahan voimat nousevat viimeiseen hyökkäykseen tuhotakseen uskovat maan päältä (Ilm. 16:12–16, 19:11–21, 20:7–10).

Kolmanneksi Jeesus kuvaa maailmanjärjestyksen järkkymistä, paluutaan kirkkaudessa ja ihmisten kokousta viimeiselle tuomiolle (Matt. 24:29–31). Tämä tapahtuu ”kohta niiden päivien ahdistuksen jälkeen”. Kirkko on syystä odottanut apostolien ajoista asti Kristuksen pikaista paluuta. Maailmanloppu ja Kristuksen paluu ei-

vät kuitenkin tapahtuneet apostolien sukupolven aikana, koska Jeesus itse sanoi: ”Mutta siitä päivästä ja hetkestä ei tiedä kukaan, eivät taivasten enkelit, eikä myöskään Poika, vaan ainoastaan Isä yksin. Sen tähden olkaa tekin valmiit, sillä sinä hetkenä, jona ette luule, Ihmisen Poika tulee.” (Matt. 24:34, 44)

PÄÄOPINKOHTA: KRISTUKSEN PALUU KUNNIASSA

Lopun aikojen pääopinkohta on Kristuksen toinen tuleminen. Hän tulee enää yhden kerran (Hepr. 9:28). Hänen tulonsa on julkinen ja koskettaa kaikkia (Matt. 24:30). Jeesus lyö Perkeleen ja kaikki antikristilliset voimat (2. Tess. 2:8; Ilm. 20:9–10). Tämä maailma loppuu (2. Piet. 3:5–12). Viimeisen pasuunan soidessa kaikki kuolleet he-

rätetään katoamattomina ja elossa olevat muuttuvat. Kristuksen omat heräävät Hänen kaltaisinaan (1. Kor. 15:42–55). Heidät temmataaan yläilmoihin otamaan vastaan kunniansaan palaavaa Herraansa (1. Tess. 4:13–18). Kristus tuomitsee kaikki elävät ja kuolleet viimeisellä tuomiolla. Perkele, demonit, kuolema, tuonela, antikristilliset valat ja kaikki jumalattomat tuomitaan helvettiin. Omilleen Jeesus antaa iankaikkisen elämän, joka on ollut heille valmistettuna maailman perustamisesta asti (Matt. 25:31–46). He pääsevät uusiin taivaisiin ja uuteen maahan, joissa vanhurskaus asuu (2. Piet. 3:13). He saavat katsella Kolmiyhtheisen Jumalan kirkkautta kasvoista kasvoihin (Ilm. 21:1–22:5). Kristuksen paluu on kristityn ”autuaallinen toivo” (Tiit. 2:11–14).

Fra Angelico (n. 1395 - 1455): "Viiimeinen tuomio".

KUKA ON ANTIKRISTUS?

✍️ PETRI HILTUNEN

📷 WIKIART

Luca Signorelli (1499 - 1504): "Antikristuksen teot".

Lopun aikojen opetuksessa pulpahtaa tavan takaa esiin Antikristuksen karmiva hahmo. Hänestä on liikkeellä monenlaisia näkemyksiä, joista osa ei perustu Raamatun sanaan vaan ihmisten pelkoihin ja viholliskuviin. Antikristuksen viittaa on koetettu sovittaa milloin Rooman keisarien ja paavien, milloin Napoleonin, Hitlerin tai Putinin niskaan. Raamatun mukaan antikristuksia tulee monia, mutta varsinainen Antikristus on yksi. Jotain hänen olemuksestaan me tiedämme Jumalan sanan pohjalta.

Antikristuksen henkilötietoja jou-

tuu etsimään eri puolilta Raamattua. Ainoat kohdat, joissa häntä kutsutaan tällä nimellä, löytyvät 1. Johanneksen kirjeestä. Sielläkin puhutaan sekä monista antikristuksista että yhdestä tietystä tulevasta Antikristuksesta. Sananmukaisestihan anti-Kristus tarkoittaa "vasta-Kristus" tai "sijais-Kristus". Siis henkilö, joka tavalla tai toisella pyrkii ottamaan Kristuksen paikan ja vallan. Hän on Saatanan vastine Jumalan Pojalle.

PIENI SARVI

Juutalaiset odottivat Messiasta ja Hänen vastustajaansa, eräänlaista

Antimessiasta, jo ennen kristinuskon syntyä. Tämä odotus näkyy Danielin kirjassa, jossa kerrotaan neljästä pedosta. Neljännellä pedolla oli kymmenen sarvea, joiden keskelle kasvoi vielä pieni sarvi. Sarvella oli silmät ja suu, ja se ryhtyi taisteluun pyhiä vastaan ja voitti heidät. Se sai kolmeksi ja puoleksi ajaksi valtaansa koko maailman, puhui uhmaten Korkeinta vastaan ja pyrki muuttamaan ajat ja lait. Lopulta se kukistetaan ja syntyy Korkeimman pyhien iankaikkinen valtakunta (Dan. 7:7-8, 21, 24-27).

Voit sanoa, että tässä on jo tiivistysti sanottu lähes kaikki olennainen Antikristuksesta. Hän on maailman viimeisen, kaiken kattavan valtakunnan hirmuhallitsija, joka saa ulkoisesti valtansa alle myös Jumalan kansan. Hän asettuu itseään Jumalaa vastaan ja koettaa anastaa Hänen paikkansa. Hän koettaa tuhota Luojan asettaman hyvän järjestyksen ja käskyt. Tämä yritys kukistuu kuitenkin Jumalan määräaikana.

HÄVITYKSEN KAUHISTUS

Antikristus ei kuitenkaan ole vain poliittinen, vaan myös uskonnollinen harhaanjohtaja. Jo Danielin kirjassa puhutaan hävityksen kauhistuksesta (eli turmion iljetyksestä), joka on temppelin ylimmällä kohdalla (9:27). Pyhäkkö saastutetaan ja päivittäinen uhri lakkautetaan noin 3 ½ vuoden ajaksi (11:31; 12:11-13).

Jeesus puhuu samaten hävityksen kauhistuksesta seisomassa pyhässä paikassa (Matt. 24:15; Mark. 13:14). Joidenkin käsikirjoitusten perusteella tämän seisojan voi katsoa olevan mies eikä esimerkiksi patsas. Monet raamatunselittäjät näkevät hänen olevan juuri Antikristus; puhuuhan Jeesus itsekin monista, jotka sanoivat: "Minä olen Kristus", vaikka eivät ole (Matt. 24:5).

Samaan temppelein häpäisemiseen ajatellaan liittyvän myös Paavalin opetuksen ”laittomuuden ihmises-tä”, ”kadotuksen pojasta” ja ”vastus-tajasta” (kreik. antikeimenos). Luo-pumuksen aikana hän tulee Saatanan vaikutuksesta valheen kaikella voi-malla ja asettuu Jumalan temppelein ja julistaa olevansa Jumala (2. Tess. 2:3-9). Myös Ilmestyskirja opettaa, että temppelein esipiha jää pakanoi-den tallattavaksi 3,5 vuoden ajaksi (Ilm. 11:1-2).

Koska Jerusalemin temppeleä ei enää ole, voidaan temppelein nähdä tarkoittavan Jumalan temppeleä eli Kristuksen Kirkkoa. Antikristus saa sen ainakin ulkonaisesti hallintaansa aikojen lopulla. Ihmiset lähtevät sankoin joukoin seuraamaan Antikris-tusta, joka paranee ihmeellisesti kuolinhaavasta ja on kaikessa ylivoimainen (Ilm. 13:3-4). Todelliset kristityt eivät kuitenkaan kumarra häntä vaan ainoastaan Kristusta (Ilm. 13:12).

Antikristus koettaa siis tuhota kris-tillisen kirkon sisältä päin. Se yrittää lopettaa Jumalan sanan puhtaan julis-tuksen ja sakramentin (”päivittäinen uhri”). Niiden tilalle se tarjoaa ihmi-sille mieluista oppia ja ihmeitä. Kai-ken tarkoitus on syrjäyttää Kristus ja asettaa Hänen sijaansa Antikristus. Mitä kaikkea tämä käytännössä tar-koittaa, sitä voimme vain aavistella.

MAAILMANVALTA

Antikristuksen voi siis sanoa olevan sekä poliittinen että uskonnollinen johtaja. Hän on ilmeisen hyvä pu-huja ja karismaattinen kansanjohtaja (Dan. 7:8, 25; Ilm. 13:5). Poliittisilla sopimuksilla hän saa muut maailman johtajat luovuttamaan itselleen ylim-män vallan ja liittoutuvat hänen kans-saan (Ilm. 17:12-13). Ihmiset ihmiset antavat siis Antikristukselle vapaaeh-toisesti yksinvallan ja seuraavat häntä mielellään. Hän osaa vedota massojen vietteihin ja tarpeisiin.

Vastaanhangoitteijat koetetaan saada ruotuun tehokkaan propagan-dan avulla. Raamattu kutsuu toiseksi pedoksi eli vääräksi profeetaksi hen-kilöä, joka koettaa saada koko ihmis-

kunnan kumartamaan Antikristusta. Tässä käytetään apuna myös kaupan-käynnin kytkemistä Antikristuksen tunnustamiseen. Pedon merkin ot-taminen merkitsee alistumista hänen valtaansa eikä siksi yksikään tunnus-tava kristitty voi siihen suostua. Pa-himmillaan vastarinta johtaa marttyy-rikuolemaan (Ilm. 13:7-17).

KOSKA ANTIKRISTUS TULEE?

Raamatun mukaan Antikristus on maailman viimeisin hallitsija ennen Kristuksen paluuta. Danielin kirjan ja Ilmestyskirjan aikamäärät viittaavat siihen, että hänen hallituskaute-nsa kestäisi 3 ½ vuotta. Tämä on il-maistu sekä päivinä, kuukausina että ”aikoina” (vuosina). Tuon aikamää-rän voi ajatella myös olevan symbo-linen, koska se on puolet Jumalan lu-vusta, joka on seitsemän.

Luku 666 puolestaan viittaa siihen, että silloin ihmisten valta tulee huip-puunsa, koska luku kuusi on ihmisen luku. Antikristus on ihmisjumala.

Paavalin mukaan Antikristus il-mestyy luopumuksen tullen. Kun ih-miset luopuvat Raamatun arvoval-lasta ja kristillisestä uskosta, avautu-vat portit tyhjän tilan täyttäjälle, vas-ta-Kristukselle. Hän vastaa ihmisen luontaiseen auktoriteetin ja ”korke-aman olennon” tarpeeseen.

Danielin kirja ja Paavali puhu-vat myös lain kumoamisesta ja lait-tomuudesta. Siksi Jumalan käskyjen kaataminen ja poistaminen lainsää-dännöstä on selvä merkki antikristil-lisyyden leviämisestä ja Antikristuk-sen tulosta. Jumalan sanaan kytketty laki on hänen tulonsa pahimpia kom-pastuskiviä. Siksi sitä nyt revitään alas.

KRISTITYN ASEMA

Uskovia ei temmata ylös ennen An-tikristuksen vallan loppua, jolloin Kristus tulee ottamaan kaiken vallan. Siksi seurakunnan pitää varautua elä-mään maan päällä myös ahdistuksen aikana. On syytä tehdä kaikki mah-dollinen hengellisen varustautumisen hyväksi; lukea ja opiskella Jumalan

sanaa, rukoilla yhdessä, tiivistää seu-rakuntayhteyttä ja huolehtia niistä, jotka ovat lankeamassa.

Jumala lupaa kyllä viedä seurakun-tansa turvapaikkaan autiomaahan. Ulkonaisen uhankin keskellä uskovat ovat sisäisesti vapaita. Vihollinen ko-ettaa kyllä hukuttaa kristityt valhei-siinsa, mutta ei onnistu tässä. Herra pitää omistaan hyvän huolen (Ilm. 12:13-17).

Pyhiltä vaaditaan Antikristuksen aikana sekä uskoa että kärsivällisyyttä (Ilm. 13:10). Meidän tulee pysyä us-kollisina Jumalan käskyille ja Jeesuk-sen todistukselle eli puhtaalle evanke-liumille (Ilm. 12:17; 14:12). Viimeiset päivät eivät tule olemaan helppoja, mutta seurakunnalla on puolustus-aset, joiden varassa me kestämmepystyissä: totuus, vanhurskaus, evan-geliumi, usko, pelastus, Jumalan sana ja rukous (Ef. 6:10-18).

ANTIKRISTUKSEN TUHO

Saatana ja Antikristus ovat vain Ju-malan rakkikoiria. Kun ne ovat hauk-kuneet riittävästi, heittää Isäntä ne tarpeettomina pois. Pahan voimatkin palvelevat lopulta Jumalan kutsuvaa ja pelastavaa työtä maailmassa. Ne suorittavat välttämätöntä seulontaa, jotta jyvät erottuvat akanoista, uskol-liset uskottomista. Paavalin mukaan viimeisen eksytyksen syynä on se, et-tä ”ne tuomittaisiin, jotka eivät ole uskoneet totuutta, vaan mielistyneet vääryyteen” (2. Tess. 2:12).

Antikristus koettaa koota ihmis-kunnan parhaat voimat Kristuksen Kirkon, Jumalan Israelin ja viime kä-dessä Kristuksen tuhoamiseen. Tais-telusta tulee kuitenkin lyhyt: ”Herra Jeesus on surmaava (hänet) suunsa henkäyksellä ja tuhoava tulemuksen-sa ilmestyksellä” (2. Tess. 2:8). Saata-na, Antikristus ja väärä profeetta hei-tetään elävinä tuliseen järveen (Ilm. 19:20; 20:10).

Kristuksen omat perivät sen sijaan sen iankaikkisen valtakunnasta, josta jo Daniel ennusti.

Tekijä on kirjoittanut kirjan Antikristus Danie-lista dataismin vuonna 2022.

KRISI ÅTERKOMST – EN LUTHERSK UNDERVISNING

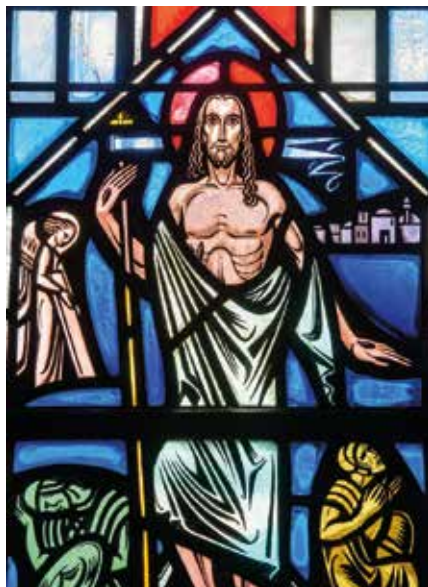
≡ HANNU MIKKONEN

📷 LCMS.ORG

Varje kyrka har sin egen undervisning, alltså lära. I många kyrkor uttrycks läran i en skriftlig bekännelse, en katekes eller någon annan offentlig redogörelse. Även om någon kyrka inte har en sådan nedskreven bekännelse, så finns det i varje kristen gemenskap någon lära som man bekänner, eller så bildas en sådan med tiden. Med tidens gång kan en sådan bekännelse givetvis förändras mycket lättare än en offentlig bekännelse som har skrivits ned. Två saker är samtidigt sanna: Vi lutheraner har en mycket omfattande offentlig bekännelse, nämligen Bekännelseskriterierna. Å andra sidan säger vi att vi inte har någon annan lära än Kristus.

I CENTRUM FÖR ALLT STÅR DEN KORSFÄSTE OCH UPPSTÅNDNE HERREN JESUS

Vi lutheraner håller oss till Bekännelseskriterierna eftersom vi tror att de är en rätt utläggning av Guds ord. Våra Bekännelseskriterier tar inte ställning till och behandlar inte alla möjliga frågor i läran och livet – det vore ju omöjligt. Men som lutheraner tror vi att Bekännelseskriterierna uttrycker

och sammanfattar Bibelns sanning i de läropunkter som de behandlar.

Källan och centrum för all tro, lära och kristet liv är Kristus Jesus. Då vi i det följande talar om Kristi återkomst till dom och behandlar Augsburgska bekännelsens sjuttonde artikel (CA XVII.) så behöver det viktigaste, alltså Kristus, hela tiden finnas i våra tankar. Då vi utlägger Bibeln eller då vi behandlar Bekännelseskriteriernas bibelundervisning (det är ju det som det är fråga om i Bekännelseskriterierna) så vill vi komma ihåg vår Herre och Hans ord om ifrågakvarande sak.

VARFÖR TALAR VÅR HUVUDBEKÄNNELSE OM DEN YTTERSTA DOMEN?

Augsburgska bekännelsen överräcktes åt det heliga tysk-romerska kejsardömet överhuvud Karl V vid riksdagen i Augsburg år 1530. Denna bekännelseskrift är den lutherska kyrkans huvudbekännelse. I Augsburgska bekännelsen förklaras huvudpunkterna i lutheranernas – som då kallade sig för ”evangeliska” – kristna undervisning. I praktiken omfattar bekännelsen huvudpunkterna i trosbekännelsen samt några specialfrågor. Således talas det också om den yttersta domen och några frälsningshistoriska händelser som har med den att göra. De evangeliska ville också i det här skedet förklara vad som är den rätta läran och vad man tar avstånd ifrån. När påvekyrkan gav sitt svar, alltså Augsburgska bekännelsens vederläggning, fick punkten ”Om Kristi återkomst till domen” nästan beröm. I den här frågan står båda parterna på den odelade kyrkans grund. Också enligt lutheranerna fanns Roms problem på annat håll.

De så kallade yttersta tingens frågor började å andra sidan redan i

den tidiga kyrkan, så som genom en bakdörr, få sådana svar som är främmande för Nya testamentet. Också på 1500-talet förvirrades många kristna av frågor kring den yttersta tiden. Bröder och systrar på 2020-talet tycks vara i en liknande situation. Vad tror och undervisar vi då på den här punkten?

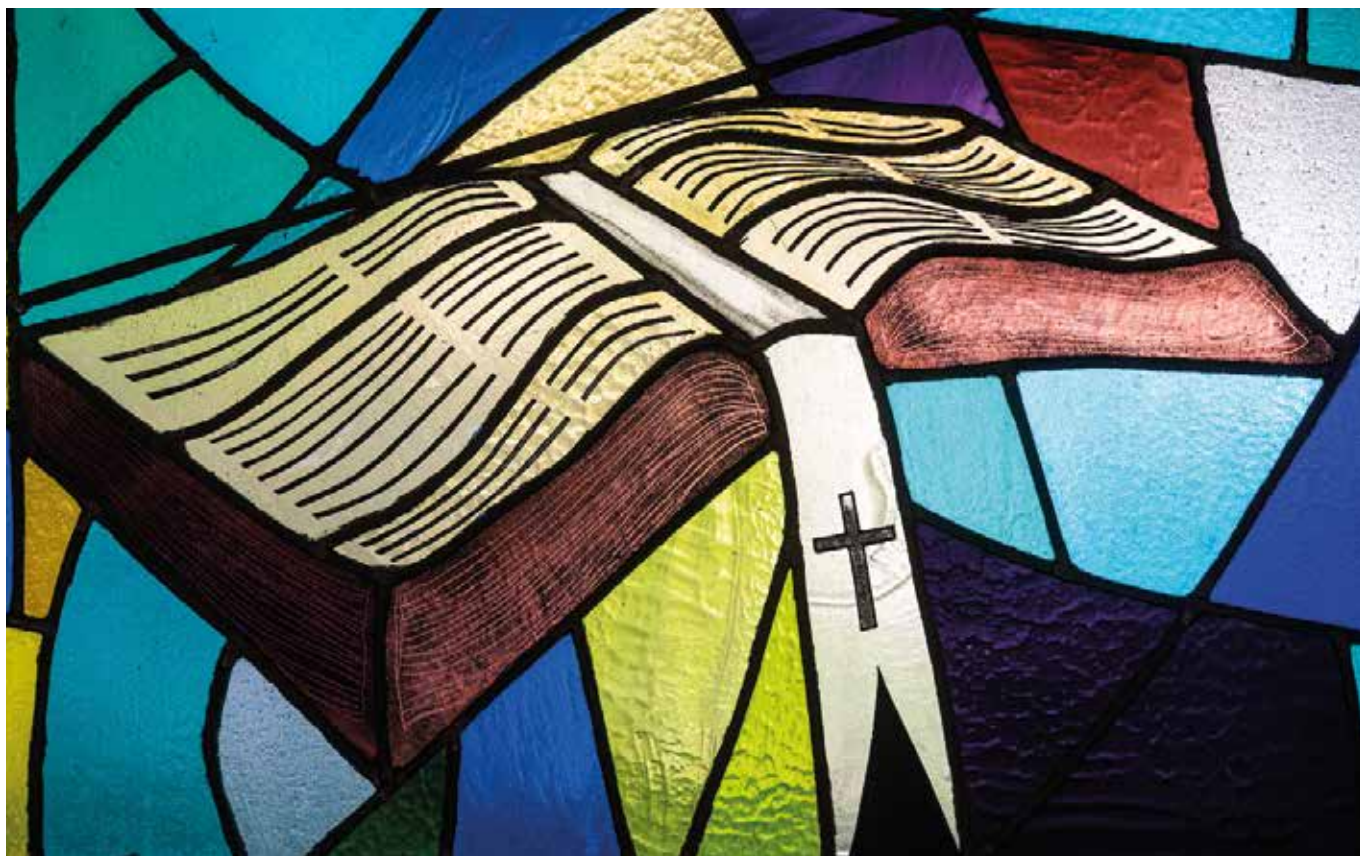
AUGSBURGSKA BEKÄNNELSEN XVII: OM KRISTI ÅTERKOMST TILL DOMEN

”Vidare lära de, att Kristus skall återkomma på yttersta dagen för att hålla dom, och han skall uppväcka alla döda; de fromma och utvalda skall han ge evigt liv och evärdelig glädje, men de ogudaktiga människorna och djävlarne skall han fördöma till att pinas utan återvändo.

De fördöma vederdöparna, som anse, att de fördömda människornas och djävlarne straff en gång skall få sitt slut.

De fördöma även andra, som nu utspritt judiska läror, att de fromma före uppståndelsen skola få herraväldet i världen, sedan de ogudaktiga allestädes nedslagits.” (Svenska kyrkans bekännelseskriterier. Samfundet Pro Fide et Christianismo och Verbum Förlag 1985.)

Vi får spjälka ner det här i bitar: Först vänder vi blicken till vår Herres återkomst till att döma levande och döda. Egentligen finns det inga tvister på den här punkten. Däremot har en del redan under kyrkans tidiga skede förnekat punkten ”de ogudaktiga människorna och djävlarne skall han fördöma till att pinas utan återvändo”. Man har tänkt att det här inte passar ihop med Guds väsen, eftersom han är god och älskar människor. Därför skulle Gud förr eller senare sätta punkt för de här människornas straff. Endera så att de skulle bli fräslta efter att ha lidit tillräckligt, eller så att de så att säga skulle upphöra att existera. Den undervisning som Bi-

beln ger oss möjliggör dock inte att vi förtröstar på något sådant. Utgångspunkten är att de som inte är Guds barn skiljs åt från Gud på den sista dagen, för evig tid. Bibeln utlovar inte heller någon möjlighet till ånger, när gränsen är passerad. Den undervisar inte heller om en så kallad skärseled, så som bland annat påvekyrkan undervisar.

I bekännelsens text kritiseras särskilt ”vederdöparna”. På den tid då Augsburgska bekännelsen skrevs var det många olika slags lärare och grupper som ingick i den här skaran. Ofta fokuserade de på den yttersta tiden och just därför blir de särskilt omnämnda. I Bekännelseskrifterna händer det alltid ibland att någon, några eller något ”fördöms”. Detta ”fördömande” ska inte likställas med Guds dom eller den yttersta domen. Visst kan Bekännelseskrifterna döma någon lärare som en falsk lärare, eller någon lära som en falsk lära. Ett sådant dömande är nödvändigt för att värna om evangeliets renhet och för att beskydda församlingen. Vi dömer dock ingen till himlen eller till förgängelsen. Det är endast Gud som dömer så.

Men undervisade då judarna i

Tyskland på 1500-talet så som det sägs i citatet, ”att de fromma före uppståndelsen skola få herraväldet i världen, sedan de ogudaktiga allstades nedslagits”? Inte undervisade judarna egentligen så på 1500-talet, åtminstone inte alla. I judiska skrifter redan från kristendomens tidiga århundraden hittar man dock sådan undervisning. Under den kristna kyrkans tidiga århundraden fanns det lärare som förenade sig med eller tillämpade sådan judisk undervisning. Något som var gemensamt för sådana lärare var att man betonade ankomsten av något slags jordiskt Guds rike. Detta skedde också under reformationstiden. Förutom att Guds ord inte undervisar något sådant är den här lärans huvudsakliga problem det att hoppet förflyttas från evigheten, himlen, hit till jorden. På den här punkten är det bra att notera att de lutherska Bekännelseskrifterna mycket starkt har med ändens tid att göra. I dem riktas målet och hoppet alltid till Kristi återkomst och den nya skapelse som tar vid efter den yttersta domen.

I Jesus Kristus har Guds rike eller himmelriket redan kommit till jorden. Å andra sidan undervisa-

de vår Herre att detta rike ännu inte har kommit i sin fulla kraft och härlighet. Guds rike har alltså redan kommit till jorden, men rikets barn, alltså de kristna, lever ännu under korset. Vägen är den samma som Herrens Jesu väg, alltså korsets väg. Fram till dess att Kristus återvänder till att döma levande och döda är församlingen en kämpande församling, alltså en kyrka som blir förföljd, i högre eller mindre grad. Innan evigheten tar vid finns det inget annat tusenårsrike än den förföljda Kristi kyrkas tid. Den tiden har börjat i och med att vår Herre, som föddes som människa, samlade sin lärjungaskara och förkunnade att Guds rike har kommit.

Till sist är det bra att säga att vi lutheraner på den här punkten inte tar ställning till så många detaljer när det gäller de sista händelserna. Det här är ett bra och rätt förhållningsätt också i många andra frågor. Den lutherska läran om den här världsålderns slut och evighetens vidtagande ger äran åt Gud och tjänar till det bästa för oss människor, just när man ser det ur evighetsperspektiv. Därför ber vi också, fortfarande: ”Tillkomme ditt rike!”

ENGLANNIN EVANKELISLUTERILAINEN KIRKKO – HAASTATTELUSSA PUHEENJOHTAJA GEORGE SAMIEC

☞ OTTO GRANLUND

📷 GEORGE SAMIECIN ARKISTO

Viime vuosisatojen maailmanhistoriaa katsoessa voi tuskin olla näkemättä, kuinka keskeinen rooli Britannialla on. Vaikka Brittiläistä imperiumia ei enää ole, ei Charles III ole vain Yhdistyneen kuningaskunnan päämies, vaan viidentoista itsenäisen valtion kuningas. Vielä suurempana voi pitää brittiläisen kulttuurin vaikutusta, joka on nykyään kenties suurempi kuin koskaan. Kansainvälisissä yhteyksissä englannin kieli on ehdoton ykkönen. Brittiläistä musiikkia kuunnellaan ympäri maailman, ja englantilaisten kirjailijoiden joukossa on tunnettuja nimiä aina William Shakespearesta J. K. Rowlingiin.

Myös kristillisen kirkon historia Britanniassa on pitkä ja kirjava. Englantilainen kirkko on vaikuttanut myös Suomeen, ainakin yhdellä merkittäväällä tavalla. Suomen piispa Henrik (†1156) oli perimätiedon mukaan kotoisin Englannista. Ajan saatossa Suomen ja Britannian tiet kuitenkin erkanivat toisistaan. Pohjoismaiden luterilaistuesssa 1500-luvulla, Englannin kirkko lähti omaan suuntaansa (anglikaanisuus), kun taas Skotlannin kirkosta tuli reformoitu.

Silti Britanniassa on tänäkin päivänä luterilainen kirkko, Evangelical Lutheran Church of England (ELCE), joka on myös sisarkirkkomme. Pyysin ELCE:n johtajan, pastori **George Samiecin**, esittelemään kirkkoaan.

ENGLANNIN LUTERILAISUUDEN JUURET

Puheenjohtaja Samiec kertoo, kuinka Britannian luterilaisuuden juuret ulottuvat kauemmas kuin ehkä ensin arvaamme:

– Vain viikkoja sen jälkeen, kun teesit naulattiin Wittenbergissä (1517),

keskusteltiin Englannin Cambridgesa luterilaisesta teologiasta.

Vaikka Martti Lutherin ajatuksilla on ollut vaikutuksensa anglikaanisuuteen ja vaikka luterilainen tunnustus on vaikuttanut anglikaanisiin kirjoituksiin, eivät luterilaisen opin kannattajat aina päässeet helpolla. Luterilaisten marttyyrien joukkoon lasketaan toisinaan muun muassa Skotlannissa teloitettu Patrick Hamilton (†1528) ja Henrik VIII:n aikana Lontoossa teloitettu Robert Barnes (†1540). Samiec kertoo uskonnollisen tilanteen rauhoittuneen Elisabet I:n aikana (1559–1563), ja muun muassa luterilaisten tilanne parani edelleen suvaitsevaisuuslain (1688) myötä.

Samiec painottaa, että Britannialla on vanhastaan ollut paljon kansainvälisiä yhteyksiä. Meriteitse maahan on saapunut kauppiaita ja merimiehiä manner-Euroopasta, myös Saksasta ja Pohjoismaista. Kotimaidensa kirkkojen tukemina he perustivat jo varhain luterilaisia seurakuntia, joissa vietettiin jumalanpalveluksia eri kielillä, erityisesti kuhunkin kansallisuuteen kuuluvia palvelten.

Samiecin edustaman ELCE:n tarina on hieman toisenlainen:

– Kuusi Lontoossa asuvaa saksa-laista leipuria perustivat seurakunnan ja kutsuivat pastoriin Amerikasta, Missouri-synodista. Ajatuksena oli vakiinnuttaa maahan selkeä luterilainen teologia, William Tyndalen kielellä.

Tyndale oli uskonpuhdistuksen aikoihin kääntänyt Raamatun englanniksi. Ensimmäinen seurakunta perustettiin 1896 ja sai lopulta nimekseen Luther-Tyndale Memorial Church.

Samiec kertoo, että Englannissa muodostuneista seurakunnista perustettiin ELCE vuonna 1954. Suhde Yhdysvaltain, Kanadan ja Australian Missouri-synodin sisarkirkkoihin oli

vahva. Muun muassa ELCE:n pitkäaikainen puheenjohtaja, pastori E. George Pearce, oli kotoisin Kanadasta.

Toisen maailmansodan jälkeen kirkko teki paljon lähetystyötä. Tämä piirre on nähtävissä edelleen. Joskus satsaukset ovat kantaneet enemmän hedelmää, joskus vähemmän.

– Vuosien saatossa seurakuntia on tullut ja mennyt, Samiec toteaa.

ENGLANTILAISET ERITYISPIIRTEET

Englantilaiseen sisarkirkkoomme kuuluu 20 seurakuntaa ja yhteisöä (Missions). Yhteistä meillä on paljon. Me luemme samaa Raamattua ja meillä on samat tunnustuskirjat, joihin tahdomme pitäytyä. Silti erojakin on, etenkin jos katsomme historiaa ja toimintaympäristöä. Kysyn siksi Samiecilta, mitä erityispiirteitä hänen edustamallaan kirkolla on.

Vahva yhteys Missouri-synodiin näkyy englantilaisessa sisarkirkossamme. Tämä käy ilmi esimerkiksi siinä, että sen seurakunnat ovat varsin itsenäisiä suhteessa toisiinsa ja kirkon johtoon. ELCE:n ensimmäisen puheenjohtajan jälkeen johtajana toimii aina jonkin seurakunnan pastori, joka valitaan kolmivuotiskaudelle. Pohjoismaista poiketen kirkkoa ei paimenna piispa, mutta ei myöskään amerikkalaiseen tyyliin presidentti. Samiec kertoo, että ”presidentti” kuulosti aikoinaan englantilaisten korviin liian vieraalta. Siksi päädyttiin nimikkeeseen Chairman, ”puheenjohtaja”. Parhailaan kirkossa on meneillään rakenteenmuutos. Johtajan rooli pysyy kutakuinkin ennallaan ja toimikausi on edelleen kolme vuotta, mutta nimikkeeksi tulee piispa.

Toinen erityispiirre on ELCE:n kansainvälisyys. Tämä näkyy sekä seurakunnissa että papistossa. Kir-

kossa on vanhastaan ollut varsin vähän brittiläisiä pastoreita, useimmat ovat tulleet Yhdysvalloista, Kanadasta tai Australiasta. Yksi ELCE:n pastoreista on suomalainen Tapani Simojoki, ja Samiec itse on alun perin kotoisin Australiasta. Ainakin parissa seurakunnassa pidetään säännöllisesti myös portugalinkielinen messu. Yhdessä Samiecin vastuulla olevasta kolmesta seurakunnasta on paljon amerikkalaisia:

– Britanniaassa on monia kuninkaallisten ilmavoimien tukikohtia, joita Yhdysvaltain ilmavoimat käyttävät. Usein heidän henkilökuntaansa kuuluvat Missouri-synodin jäsenet tulevat ELCE:n seurakuntiin.

Samiec kertoo, että ELCE:n jumalanpalvelukset noudattavat hyvää liturgista perinnettä. Kirkossa käytetään Missouri-synodin julkaisemaa Lutheran Service Bookia. Lisäksi jumalanpalveluksissa lauletaan myös erityisesti englantilaiseen perinteeseen kuuluvia virsiä. Pappispulan vuoksi jokaisessa seurakunnassa ei kokoonnuta messuun joka sunnuntaina. Kun pappi saadaan paikalle, vietetään pääsääntöisesti kokonainen messu, johon kuuluu ehtoollinen.

ELCE:n piirissä panostetaan lähetystyöhön. Seurakuntia on perustettu ja perustetaan eri puolille Englantia – myös Skotlannissa ja Walesissa on kussakin yksi ELCE:n seurakunta. Samiecin mukaan huomio keskittyy erityisesti niihin, jotka eivät vielä ole löytäneet minkään kirkon yhteyteen. Erikseen Samiec mainitsee myös ELCE:n nettiradion: Lutheran Radio UK. Radiokanavalla on ohjelmaa ympäri vuorokauden. Englannin kielen ja internetin ansiosta kanava tavoittaa kuulijoita ympäri maailman.

LUTERILAISET VÄHEMMISTÖNÄ

Pohjoismaissa luterilaisuus kuuluu historiallisesti valtavirtaan. Luterilaisuus on osaltaan muovannut yhteiskuntamme sellaiseksi, kuin se on. Siksi luterilaisuus on meillä laajalti tunnettu, ainakin käsitteenä. Minkälainen on tilanne Britanniaassa?

– Kun ihmiset kuulevat puhuttavan Lutherista, tulee heillä ensin mieleen Martin Luther King Jr.

Jonkin verran hyötyä kirkolla on Samiecin mukaan sen nimeen sisältyvistä sanoista Church of England (Englannin anglikaanikirkon nimi), joka on kaikille entuudestaan tuttu. Silloin avautuu myös tilaisuus kertoa, mistä on kyse sanoissa Evangelical Lutheran.

Kenties juuri erilaisuutensa vuoksi ELCE:n suhde Englannin valtakirkkoon vaikuttaa olevan mutkattomampi kuin vaikkapa Lähetyshiippakunnan suhde Suomen valtakirkkoon. Samiec kertoo, että ELCE:n seurakunnat ovat paikoitellen saaneet käyttää anglikaanikirkon tiloja. Myös metodistit ovat joillakin paikkakunnilla avanneet kirkkotilansa ELCE:n käyttöön.

Yhteiskunnan suhtautuminen luterilaisia kohtaan on Samiecin mukaan pääsääntöisesti suopea. Myös luterilaisia pappeja on pyydetty palvelemaan lahjoillaan myös seurakunnan ulkopuolella. Samiec mainitsee toimivansa seurakuntatyönsä ohella myös Suffolkin alueen poliisien pap-

pina, hätäsairaalapappina eräässä lähisairaalassa, sekä kuninkaallisen laivastoreservin pappina, merikadetteja palvellena.

VIERAILU BRITANNIASSA?

Britannia on monille suomalaisille tuttu, ja moni on saanut tutustua maahan myös paikan päällä. Ehkä suunnitelmissa on jo matka Lontooseen? Tai kenties joku lukionsa päättävä miettii, voisiko päästä opiskelemaan arvostettuun brittiläiseen yliopistoon? Suomalaisen luterilaisen on hyvä tietää, että pelkästään Lontoon alueella on viisi ELCE:n seurakuntaa, ja Cambridgeassa ja Oxfordissa on kussakin yksi.

Samiec toivottaa tulijat tervetulleiksi:

– Puhu ensin suomalaisen pastoriin kanssa. Jos voit valita asuinpaikkasi, yritä päästä jonkin seurakuntamme läheisyyteen! Joka tapauksessa pyrimme tekemään parhaamme, jotta saisit olla osallinen seurakunnan elämästä.

Sillä katso, minä luon uudet taivaat ja uuden maan. Entisiä ei enää muisteta, eivätkä ne enää ajatukseen astu. (Jes. 65:17)

Maailma ei jatka loputonta kiertokulkua. Luoja, joka loi tähtitaivaan ja maan, on kerran paneva pisteen luomakunnalleen. Sitä ennen ihmisen pahuus, kristittyjen vainot ja luomakunnan tuho kypsyvät päätökseen. Tämän tiedostaminen ei tarkoita vastuuvapautta luomakunnan viljelystä ja varjeluksesta. Emme ole vastuussa ilmakehän, maan, vesistöjen, kasvien ja eläinkunnan tilasta vain tuleville sukupolville vaan Jumalalle. Meitä ei kuitenkaan ole lähetetty pelastamaan tätä maailmaa. Päämäärämme ei ole tässä katoavassa vaan tulevassa.

Profeetta Jesaja saa lupauksen Jumalan uudesta luomistyöstä. Vanha väistyy. Jumala tekee kaiken uudeksi. Johannes saa saman ilmoituksen yli 700 vuotta Jesajan jälkeen: ”Minä näin uuden taivaan ja uuden maan” (Ilm. 21:1). Millainen tuo uusi luomakunta on? Mitä sieltä löytyy? Millaisia olemme? Kysymykset kutkuttavat mielikuvitustamme. Joudumme tunnustamaan, etteivät ajatuksemme yllä sinne. Eivät ihmisten kertomat kokemuksetkaan taivaasta riitä luotettaviksi kuvauksiksi. Meille on kyllin, mitä Jumala sanassaan avaa iankaikkisuudesta.

Tärkeintä ei ole tietää, mitä on edessä vaan kuka on vastassa. Johannes tarkoittaa Jesajan näkyä: ”Jumala itse on oleva heidän kanssaan.” Herra itse on oleva keskellämme. Näemme hänet kasvoista kasvoihin. Kaikki entinen eli kaikki synnin tuhovoiman teot ja jäljet meidän ruumiissamme ja sydämessämme, ihmisten välillä ja luomakunnassa ovat poissa. Syntiä, surua ja kuolemaa ei ole. Jumalan täydellinen rakkaus, ilo ja rauha täyttävät koko olemisemme. Ihmeellinen autuus!

Sinun ei ole tärkeintä tietää, millaista taivaassa on, vaan että olet siellä. Taivaskelpoinen on se, joka elää Kristuksen armoon turvaten. Kristuksessa taivas on jo murtautunut katoavaisuuden keskelle. Siksi taivaan kansalaiset kokoontuvat riemuiten viikosta toiseen messuun taivaan juhla-aterialle. Jeesuksen seurassa olet jo perillä, vaikka vielä matkalla.

*Hartaus teoksesta Sano vain sana
Julkaisija: Suomen evankelisluterilainen lähetysliippakunta
ja Suomen Luther-säätiö, 2017 (s. 196–197).*

Suomen Luther-säätiön tiedotuslehti

Päätoimittaja: Joel Kerosuo
Toimitussihteri: Pauliina Pylvänäinen
Tilaukset: 050 5225 855
asko.iso-kungas@lhpk.fi

Taitto: Liisa Mäkisalo
Kannen kuva: Kalle Rautavuori
Paino: Grano, Vaasa
ISSN 1457-9901
Nordea IBAN: FI59 1023 3000 2354 52

